

Fælles Aner

for 11 familier på Tåsinge

af Albert Mohr Lolk

For at komme ind på spørgsmålet om fælles aner på Tåsinge har jeg taget 11 tilfældige familier; dog har jeg måttet gå uden om Bregninge sogn - undtagen for min fader - fordi sognet ikke almindeligvis kan danne basis for denne art undersøgelser på grund af manglende kirkebog fra 1733 til 1773, se senere.

Med udgangspunkt i midten af 1800-tallet er familiernes aner fundet (et halvt hundrede sider). Derefter er de fælles aner fundet og sat i relation til de familier, hvori de findes.

Herefter følger:

SAMMENDRAG

Familiens nummer	Antal aner	Familiernes nummer											Ialt
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	229		9	21	6	9	4	5	11	10	3	15	93
2	117	9	-	1	4	6	-	3	-	2	6	-	31
3	53	21	1	-	-	-	-	1	9	9	-	7	48
4	70	6	4	-	-	-	2	-	-	3	-	5	20
5	50	9	6	-	-	-	3	-	-	-	-	-	18
6	51	4	-	-	2	3	-	1	-	1	7	9	27
7	48	5	3	1	-	-	1	-	1	6	2	9	28
8	53	11	-	9	-	-	-	1	-	14	1	4	40
9	59	10	2	9	3	-	1	6	14	-	-	2	47
10	64	3	6	-	-	-	7	2	1	-	-	8	27
11	80	15	-	7	5	-	9	9	4	2	8	-	59
	874	93	31	48	20	18	27	28	40	47	27	59	438

I foranstående sammendrag ser vi for hver familie (1. kolonne), hvor mange aner denne har fælles med de øvrige 10 familier.

Eksempel:

Familie nr. 1 har fælles aner med

9 personer i familie nr. 2

21 - - - - 3

6 - - - - 4

9 - - - - 5

4 - - - - 6

5 - - - - 7

11 - - - - 8

10 - - - - 9

3 - - - - 10

15 - - - - 11

93

Tæller vi antallet af fællesaner for de 11 familier, der består af 874 aner, kommer vi til

tallet 131, men da disse fællesaner optræder i mindst to familier - ikke sjældent i et par andre samtidig - bliver det samlede antal tilfælde, hvor fællesaner findes, 301.

Eftersom det kun er få udenøs folk, der indgår ægteskab med tøsing, kan vi med stor sikkerhed sige, at øen har levet sit eget liv i hvert fald til midten af 1800-tallet, undtagen Bregninge sogn, der altid har været porten til Fyn.

Når blot 11 familier har givet ovennævnte resultat, hvad ville en undersøgelse af alle ægteskaber så ikke have fortalt.

Det må imidlertid siges, at en sådan undersøgelse ville blive større end opstilling af grundmaterialet: aneregistre for alle tøsing. Dette sidste kan heller ikke gøres tilfredsstillende, fordi der er et stort »hul« i de gamle kirkebøger for Bregninge sogn. Bregninge sogn mangler kirkebøger for tiden fra 1733 til 1773, og mange, der søger slægter, går skuffet bort.

Af »Tåsinge Godsarkiv« Arkivregistratur, udgivet af Landsarkivet for Fyn i 1973, side 18, ses, at der i en pakke er dokumenter med indhold:

»Undersøgelsesforretning m.v. vedrørende præsten Kugler i Bregninge 1763-1772« (præst der 1769-1773).

Samtidig er der side 8 omtalt registrering af en pakke indeholdende: »Retsakter 1738-1857, herunder Domsakter i en sag mellem Fr. Juel og præsten Kugler i Bregninge 2/7 1772 - 25/2 1773«.

Denne sag, der er meget omfattende, handler om præstens stridigheder med godset vedrørende præstegården og gæld.

Det må derfor være den til enhver tid regerende konge, der må have tilsyn med kirkebøgerne gennem embedsmændene, her vore biskopper.

Ved visitatser skulle bisperne holde opsyn med, at kirkebøgerne blev ført på tilbørlig måde.

Og så er der noget, vi ikke forstår. Det var kong Chr. d. 4., der i 1646 beordrede kirkebøgerne ført.

I dette tilfælde skulle den tids biskop i Fyens Stift - efter min mening - have grebet ind. Han måtte selvfølgelig ved kirkebogens ødelæggelse have sat en mand, for eksempel degnen i Bregninge, til at ordne den sag.

Men efter Høgstrøm: »Taasinge Degnehistorie og Skolevæsen«, side 109 » fungerede degnen i Landet som degn i Bregninge; her var altså ingen bosiddende degn i næsten hele det 18. århundrede, hvad fremgår af beretninger om Landet.«

Videre skriver Høgstrøm: »Det er sandsynligt, at der har været nogle skoleholdere her, hvis navne er forsvundet med den brændte kirkebog«.

En af disse skoleholdere var Andreas Thygesen. Han har åbenbart ikke på eget initiativ følt, at det var hans opgave at lave en »udførlig folketælling«, dvs. gå ud og spørge Bregninge sogns befolkning om data for tiden 1733-1773. På det tidspunkt kunne det let lade sig gøre at få ret sikre oplysninger om familiernes fødsels-, vielses- og dødsdage.

Heller ikke biskoppen og baronen på Valdemar Slot, der var kirkepatron, har sørget for at redde, hvad der reddes kunne. Eftertiden står derfor nu med et hul, der ikke kan fyldes.

A. C. E. Mohr Lolk født 1913 i Troense. Lærer i København og Odense 1944-1983, skrevet godt 28.000 sider om Tåsing (kopi på Landsarkivet og i Tåsing Lokalhistoriske Arkiv) samt diverse artikler i årbøger og aviser.